

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ І ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ

Ляховський В.І., Ковальов О.П., Люлька О.М., Немченко І.І., Городова-Андрєєва Т.В.,
Чуприна В.О.

Українська медична стоматологічна академія

Самостійна робота студентів стала невід'ємною складовою професійної освіти майбутнього лікаря. Виховна робота в медичному ЗВО має бути спрямована на виховання майбутніх лікарів патріотами своєї країни, національною ідеєю яких є здоров'я.

Ключові слова: самостійна робота, виховання, патріотизм, громадянська позиція, національна ідея.

Individual student work is a necessary part of the future doctor's professional education. Educative work in a medical university should be aimed at growing future doctors as patriots of their countries where national idea is health.

Keywords: individual work, upbringing, patriotism, civic position, national idea.

Вступ. У вищій школі розвинутих держав світу накопичений вагомих досвід переосмислення традиційних і створення нових організаційних форм навчання. Ця проблема не обійшла і медичні заклади. Стрімкі зміни політичного і соціально-економічного життя в Україні спонукають до істотних змін у системі вищої освіти. Темпи змін, які відбуваються в усіх галузях сучасного суспільства України, реформування і модернізація галузі охорони здоров'я, постійне підвищення вимог до якості надання медичної допомоги населенню потребують від лікарів досконалого володіння не тільки теоретичною базою. Тому найважливішим завданням сучасної вищої медичної освіти стало створення умов для якісної підготовки висококваліфікованих спеціалістів нового покоління в різних галузях медицини [1].

Основна частина. У зв'язку з тим, що українська система вищої освіти має відповідати європейським стандартам у контексті болонського процесу, орієнтація студентів на розвиток самоосвіти стала особливо актуальною [2;4].

Співробітники кафедри хірургії № 1 у процесі навчання акцентують особливу увагу на активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів і їхній самостійній роботі, під час яких у студентів формується здатність комплексно аналізувати конкретну клінічну ситуацію, використовуючи свій початковий рівень засвоєння знань.

Під час самостійної роботи студентів застосовуються різні методи: репродуктивний, який обмежується копіюванням почутого, побаченого (репродуктивний рівень знань); реконструктивний – пошуковий, коли студент самостійно вирішує завдання на основі здобутих знань, практичних навичок (третій рівень знань); продуктивний – визначає глибоку професійну підготовку студента, який засвоїв загальні й професійні вимоги відповідно до мети навчання і самостійно вирішує поставлені завдання, вносить елементи нового (четвертий рівень знань) [3;9].

З перших кроків роботи в хірургічній клініці студентам прищеплюються навички підходу до хворого, уміння провести опитування, цілеспрямовано зібрати анамнез, детально і вміло обстежити хворого. Біля ліжка хворого студенти навчаються активному розпізнанню і виявленню симптомів і синдромів хірургічної хвороби, розглядають складні питання етіопатогенезу патологічного процесу. При проведенні таких вправ необхідно дотримуватися активної методики самостійного виконання їх кожним студентом, окремо під наглядом викладача. При цьому в студентів складається думка, що вони вирішують завдання самостійно.

Звісно, всі дії студентів супроводжуються і корегуються викладачем протягом заняття, ефективність якого значною мірою залежить від системи контролю, що характеризується безперервністю, цілеспрямованістю, дієвістю і врахуванням індивідуальних особливостей студента. Це дозволяє викладачеві в одних випадках допомогти студенту повніше розкрити свої здібності й, таким чином, спонукати його до активної самостійної роботи, а в інших – дати корисні поради щодо її правильної організації.

Під час проведення практичних занять викладач має можливість усебічно оцінити рівень самостійної роботи, визначити індивідуальні особливості кожного студента, виявити найслабші сторони в підготовці того чи іншого студента чи групи в цілому.

Практичні заняття прагнемо проводити не в навчальних кімнатах, а в палатах, біля ліжка хворого, у перев'язувальних, в операційних, у приймальному відділенні, у лабораторіях, у діагностичних кабінетах за найактивнішої участі кожного студента в перев'язках, накладенні швів, операціях та інших маніпуляціях і обстеженнях. Усе це збагачує враження студентів, збуджує в них цікавість до важкої, але вкрай необхідної роботи хірурга. Це, своєю чергою, викликає цікавість до хірургічної літератури, наукового пошуку, практичної переоцінки власних знань. Іншими словами, студенти навчаються медичній логіці, аналітичному і синтетичному мисленню.

Питання самостійної роботи включені в різноманітні форми і методи перевірки знань студентів (усне, письмове, опитування, тестові завдання, вправи і задачі, ситуаційні задачі), а також висвітлюються у виступах, рефератах, які сприяють виникненню наукової дискусії. Для досягнення цієї мети доцільно застосовувати проблемні питання і задачі, які вимагають тривалого пошуку, використання додаткової літератури, що сприяє розвитку творчої пізнавальної діяльності й формуванню наукового світогляду.

Наш досвід підтверджує, що виховна робота серед студентів не може відбуватися окремо від навчання. Важливим учасником виховання при цьому завжди визначаємо хвору людину. Кожне заняття розцінюємо і комплектуємо як творчу взаємозбагачувальну зустріч студента – викладача – хворої людини. Тільки вона, з її глибоким впливом на свідомість учасників, змушує думати, аналізувати, шукати вихід, діяти. Відкриваються неабиякі можливості одночасного пошуку причин захворювання, що у 85% осіб криються в соціально-економічній сфері.

Вираз «сучасне виховання» наповнюємо широким змістом. Маємо на увазі не тільки опанування майбутніми фахівцями засад медицини, культури, науки й іншого з арсеналу духовності. За цим виразом ми бачимо активного члена суспільства зі сформованою суспільною свідомістю, патріота, гуманіста, активного громадського діяча наступального характеру. Людину, що опанувала і користується у своїх вчинках об'єктивними законами розвитку суспільства тому, що має тверду і непохитну громадянську позицію [6].

Громадянська позиція – це світогляд, породжений глибоким осмисленням історичного минулого з урахуванням особливості розвитку суспільства в конкретному часі та на далеку перспективу, який підкріплений міцним науковим підґрунтям. Громадянська позиція – це психологічна характеристика особистості. Вона відображає здатність на основі історичного і власного досвіду, переконання, з урахуванням закономірності розвитку суспільства, природи, на основі отриманої інформації, наукового підходу приймати правильне рішення з погляду його позитивного впливу на сьогодення та і в майбутньому [7]. Визнаємо і формуємо тільки активну, наступальну творчу громадянську позицію.

Активна громадянська позиція – це засіб утілення в життя національної ідеї. Підкреслюємо слухачам, що для лікаря національна ідея – це здоров'я нації, а з ним – досягнення вершин матеріальних і духовних благ.

Плануючи виховну роботу, виходимо з того, що лікар – професія публічна. Носій її – це особа, яка за своїми моральними і професійними обов'язками має нести в маси зразок завершеного, доброго, сучасного, зрештою, національного, патріотичного.

Вважаємо, що настав час вести роботу з формування в майбутніх лікарів патріотичних почуттів. На превеликий жаль, образні вирази: патріот, патріотизм, патріотичні вчинки зараз рідко трапляються на сторінках періодичних видань. У суспільному житті є місце для подвигів, патріотичних вчинків [5-7]. А працю лікаря в сучасних умовах можна взагалі віднести до патріотичних вчинків. У поняття патріотизму вкладаємо вчинки, дії людей у повсякденному житті, осяяні щирим бажанням зробити життя спільноти змістовнішим, повноцінним, налаштованим на перспективу заради здоров'я сім'ї, достатку в побуті, заради щастя дітей. Щоразу підкреслюємо, що відчути повну насолоду суспільного і природного довкілля може лише здорова людина. Тому переважним об'єктом прояву патріотизму лікаря має бути перш за все хвора і здорова людина.

Отже, самостійна робота студентів є невід'ємною складовою професійної освіти майбутнього лікаря, оскільки сприяє засвоєнню теоретичних знань і набуттю практичних навичок. Виховна робота в медичному виші має бути спрямована на виховання майбутніх лікарів патріотами своєї країни, національною ідеєю яких є здоров'я нації й досягнення вершин матеріальних і духовних благ свого народу.

Список використаної літератури

1. Бабак М.І. Формування особистості медика третього тисячоліття / М.І.Бабак / Медична освіта. – 2002. – №1. – С.49-50.
2. Вакарчук І. О. Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми і перспективи / І. О. Вакарчук // Вища школа. – 2008. – №3. – С. 3-18.
3. Грицюк Л.К. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / Л.К. Грицюк, М.В. Сірук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2011. – №17. – С. 9-14.
4. Грищенко І. М. Фактори підвищення ефективності освітньої діяльності вищих навчальних закладів України / І. М. Грищенко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – №3. – С. 134-141.
5. Колісник-Гуменюк Ю.І. Формування професійно-етичної культури майбутніх фахівців у процесі гуманітарної підготовки в медичних коледжах: монографія / Ю.І.Колісник-Гуменюк. – Львів: КВП «Край», 2013. – 296 с.
6. Лещенко Т. О. «Холодний Яр» Юрія Горліса-Горського і формування національно-патріотичних світоглядних позицій майбутнього українського лікаря / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Національна пам'ять : міжуніверситетський зб. наук. праць. – Львів, 2018. – С. 77-82.
7. Організація виховної роботи на кафедрі фармакології з клінічною фармакологією / О.М. Олещук, А.С. Вольська, О.О. Шевчук [та ін.] // Медична освіта. – 2015. – №4. – С. 106-108.
8. Попова Т. Дослідження організаційно-виховного процесу у вищому навчальному закладі / Т. Попова // Молодь і ринок. – 2014. – №2 (109). – С.57-61.
9. Шимко І. Проблеми організації самостійної роботи у вищій школі / І. Шимко // Рідна школа. –2005. – №8. – С. 34-35.

ПОКРАЩЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ВИВЧЕННЯ КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ

Ляховський В.І., Луценко Р.В., Ляховська Н.В.

Українська медична стоматологічна академія

Знання з імунології широко використовуються майже в усіх галузях медицини. Гостро актуальним залишається створення умов для покращення її вивчення: видання нових посібників, повноцінне використання інтернет-ресурсу і наявність клінічної й лабораторної баз.

Ключові слова: клінічна імунологія, інтеграційність, вивчення.

Immunology knowledge is widely used in almost every field of medicine. Therefore, it is extremely important to create the conditions for improving its study: the publication of new manuals, the use of online resources and the existence of clinical and laboratory facilities.

Keywords: clinical immunology, integration, study.

Для сучасного інформаційного суспільства характерний розвиток інтеграційних процесів у всіх сферах діяльності людини, здійснюваних на новій інформаційній основі. Від рівня організації й наукової обґрунтованості інтеграційних процесів у сфері освіти безпосередньо залежить якість підготовки фахівця і, зрештою, його затребуваність на ринку праці. Робота з інформацією – це те, що об'єднує пізнавальні інтереси студента і саму сутність процесу вищої освіти. В інформаційному суспільстві зростає потреба у формуванні навичок пошуку інформації, її аналізу, обробки, зберігання, поширення, можливості її використання в контексті різних спеціальностей. Особливо актуальні ці завдання для такої швидкопрогресуючої науки, як імунологія. За останні десятиліття ця дисципліна з прикладної модифікувалася в фундаментальну біологічну науку, яка дозволяє по-новому оцінити багато проблем теоретичної та практичної медицини. Клінічна імунологія розвивається стрімкими темпами за рахунок активної розробки нових лабораторних методів діагностики, ІТ технологій, досліджень у геноміці та фармакогенетиці. Нині